

Nr 2.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om rätt att vid taxering för inkomst njuta avdrag för kostnader för självstudier.

(2:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 29 av herr *Bengtson* och II: 43 av herr *Nilson* i Spånstad har hemställts, att riksdagen måtte besluta att bevilja rätt till avdrag vid beskattningen för kostnader för självstudier i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som i motionerna angivits.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framställda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen I: 29.

Vid beräkning av inkomsten från särskild förvärvskälla skola enligt 20 § kommunalskattelagen från förvärvskällans intäkter avräknas alla omkostnader för intäkternas förvärvande och bibehållande. Avdrag må därvid icke ske för den skattskyldiges levnadskostnader och därtill hänförliga utgifter.

I praxis har avdrag för studiekostnader icke ansetts kunna medgivas (se t. ex. RÅ 1936 Fi not. 211).

Frågan om införande av rätt till avdrag för studiekostnader var föremål för riksdagens bedömande föregående år. I två likalydande motioner, I: 317 och II: 369, hade framställts yrkande om bland annat utredning rörande möjligheterna att vid inkomsttaxeringen medgiva avdrag för studiekostnader. 1950 års bevillningsutskott anförde i sitt i anledning av motionerna avgivna betänkande nr 24 i nu berörda hänseende, att utskottet inhämtat, att en av Sveriges akademikers centralorganisation (SACO) till chefen för finansdepartementet i december 1949 gjord framställning om utredning beträffande spørsmålet om införande av avdragsrätt för studiekostnader överlämnats till 1944 års allmänna skattekommitté, som därvid erhållit i uppdrag att verkställa sådan utredning. Med hänsyn därtill funne utskottet anledning saknas att förordna skrivelse till Kungl. Maj:t med hemställan om utredning i ämnet.

Riksdagen godkände bevillningsutskottets betänkande och lämnade i enlighet med utskottets hemställan de motionsvis framställda yrkandena utan åtgärd.

I de *förevarande motionerna* har framhållits, att möjligheterna att skaffa sig utbildning och kunskaper utöver vad folkskolan gåve alltjämt vore begränsade. Ett mycket stort antal personer sökte därför genom självstudier öka sitt kunskapsmått. Särskilt vore korrespondensundervisningen härvidlag mycket anlitad. Detta studiearbete på egen hand bleve i regel mycket krävande och innebure icke minst påfrestningar på vederbörandes ekonomi. För att kunna finansiera sina studier tvingades de ofta att jämsides med dessa sköta ett förvärvsarbete. Genom att de på detta sätt erhöles inkomster bleve de utestängda helt eller delvis från möjligheten att erhålla stipendier för studierna. Likaså kunde studiearbetet vara av sådan art, att stipendier över huvud taget icke kunde ifrågakomma. En person, som vid sidan av eget förvärvsarbete läste sig fram till realexamen till exempel, finge för detta vidkännas ekonomiska uppostringar, medan den som läst till samma examen vid en läroanstalt kunde erhålla icke obetydliga belopp i stipendier. Det allmänna behövde således icke betala något till den förres utbildning, medan den senares examen kostade det allmänna icke oväsentliga belopp. Det vore därför ur rättvisesynpunkt rimligt, om de som idkade självstudier erhöles rätt till befrielse från att erlægga skatt till stat och kommun för den del av sin inkomst, som använts för de direkta utbildningskostnaderna. De skatteintäkter, som det allmänna därigenom skulle komma att gå miste om, bleve av synnerligen blygsamt omfång. Men skattefriheten skulle utgöra ett gott handtag åt alla de ekonomiskt mindre bemedlade, som studerade på egen hand. Den skulle helt säkert också stimulera intresset för studier och utbildning. Ur skatteteknisk synpunkt syntes en dylik avdragsrätt kunna ske på samma sätt som avdrag för frivilliga försäkringar, exempelvis pensionsförsäkringarna. För kontroll av avdragsrätten kunde lämpligen föreskrivas, att vederbörande ålades att i sin deklaration uppge för vilken kurs och till vilken undervisningsanstalt han erlagt den summa, för vilken avdrag begärdes. Möjligen kunde också föreskrivas, att avgifterna skulle uppgå till ett visst minimibelopp, exempelvis femtio kronor, för att avdrag skulle beviljas.

Utskottet. I de föreliggande motionerna har hemställts, att riksdagen måtte besluta sådana ändringar i beskattningsreglerna att avdrag vid inkomst-taxeringen finge ske för kostnader för självstudier.

Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen har frågan om rätt till avdrag för studiekostnader varit föremål för riksdagens uppmärksamhet föregående år i anledning av motionsvis framställt yrkande. Yrkandet föranledde emellertid icke någon riksdagens åtgärd. Av nämnda års bevillningsutskott framhölls därvid bland annat, att en av Sveriges akademikers centralorganisation till chefen för finansdepartementet gjord framställning om utredning av frågan om avdragsrätt för studiekostnader överlämnats till 1944 års allmänna skattekommitté, som därvid erhållit i uppdrag att verkställa sådan utredning.

Enligt vad utskottet inhämtat är den åt 1944 års allmänna skattekommitté i förevarande hänseende anförtrodda utredningen nu i huvudsak avslutad, och kommittén avser att inom den närmaste tiden avgiva betänkande i ämnet. På grund härav anser sig utskottet icke nu böra taga ställning till den av motionärerna ifrågasatta avdragsrätten för kostnader för självstudier. Utskottet avstyrker således motionerna.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att de likalydande motionerna I: 29 av herr Bengtson och II: 43 av herr Nilson i Spånstad om rätt att vid taxering för inkomst njuta avdrag för kostnader för självstudier icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 8 februari 1951.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Heüman, Gustaf Elofsson, Franzon, Velander, Falk, Ramberg, Niklasson, Einar Eriksson, Ebbe Ohlsson och Spetz samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Sandberg, Jonsson i Skedsbygd, Orgård, Hagberg i Malmö, Nilsson i Kristinehamn, Olofsson, Sjölin, Allard och Strandh.